

En fri dagsavis

 Sjefredaktør og administrerende direktør: **Amund Djuve**

Nervøse sjefer

Politikere kan skyve økonomiske bekymringer foran seg, i hvert fall en stund. Bedriftsledere har sjelden råd. Det brygger opp til et historisk sammenstøt mellom britisk næringsliv og landets politiske elite.

Mandag kom en ny rapport utarbeidet av blant andre konsultentselskapet Oxford Economics, som analyserer hva som vil skje hvis Storbritannia forlater EU uten en dyp og dynamisk handelsavtale. Konklusjonen er som i en stabel tidligere analyser. En «hard brexit», der Storbritannia blir stående helt på utsiden av EUs indre marked, vil gi et seismisk sjokk for britisk industri. Halvparten av eksportinntektene kommer fra landene i unionen. Industrien kan årlig tape eksportinntekter tilsvarende 180 milliarder kroner.

Men hverken statsministeren eller opposisjonslederen har lyst til å snakke om saken.

Forrige uke talte Labour-leder Jeremy Corbyn til sitt partilandsmøte. Han nevnte knapt de pågående brexit-forhandlingene. Onsdag taler statsminister Theresa May til det konservative landsmøtet. På venter klar tale. May har tidligere sagt at «ingen avtale med EU er bedre enn en dårlig avtale».

Begge har samme problem. Britiske velgere har stemt for å «ta kontrollen tilbake» over innvandring og lovgivning. De vil heller ikke bidra med milliarder til EUs budsjett. De 27 gjenværende landene svarer at hvis britene ikke vil være med i klubben og dele forpliktelsene, da forsvinner også medlemsfordelene.

May og Corbyn håper at EUs medlemsland til slutt skal godta en «skreddersydd» avtale for britene. Dette virker i dag svært lite realistisk.

Både May og Corbyn forsøker å forene fraksjoner i egne partier som har høyst ulike meninger om hva slags brexit de ønsker seg. I næringslivet stiger nervøsiteten mens skilsmissegatoen i mars 2019 rykker nærmere. Avgjørelser utsettes. Kontorjakten i andre europeiske storbyer har startet.

For hver runde med politisk utenomsnakk synker sjansen for en lykkelig brexit. Politikere kan skyve økonomiske bekymringer foran seg en stund, men til slutt kommer virkeligheten og tar dem.

Selvinnsikt?

Etter at Arbeiderpartiet tirsdag tok offentlig selvkritikk etter valgkampen, tvitret nestleder Hadia Tajik «Ønsket om makt kom før visjonene».

Det kunne vært oppsiktsvekkende ærlig. Det handlet om Hillary Clinton.

Featureredaktør: Gry Egenes
Nyhetsredaktør: Tor M. Nondal
Politisk redaktør: Kjetil B. Alstadheim
Produksjonsredaktør: Bjarne Dramdal Erichsen
Utviklingsredaktør: Trond Sundnes
Utgift av: Dagens Næringsliv A/S
Grunnlagt av Magnus Andersen i 1889

Meninger

Fleksibelt tilbud

Kutt i norsk oljeproduksjon var nok et bedre klimaverktøy før 2014.

Idebatten om klimaendringer og norsk sokkels usikre fremtid, vises det ofte til en artikkel skrevet av et knippe forskere fra Statistisk sentralbyrå.

Artikkelen har tittelen «Climate policies in a fossil fuel producing country» og demonstrerer, ved hjelp av en økonomisk modell, at kutt på norsk sokkel faktisk kan bidra til å redusere globale utslipp.

Selv om myndighetene snudde det døve øret til da den ble utgitt sommeren 2013, har den fått et liv på avisenes debattsider. Mens oljebransjen typisk har argumentert med at norske kutt er meningsløse og dyr selvpisking (den norske oljen som kuttes, vil bare erstattes av annen olje), har miljøbevegelsen kunnet slå i bordet med at forbruket vil falle og at utslippene derfor vil reduseres.

«Å la oljen ligge fører til lavere klimagassutslipp globalt», skriver for eksempel Henrik Tveter, rådgiver i Verdens naturfond i et innlegg i DN nylig med referanse til denne forskningen.

Det som sjelden kommer frem i debatten, er hvor radikalt oljemarkedet har endret seg siden artikkelen ble publisert.

Høsten 2014 var det slutt på de gode tidene i oljebransjen. Oljeprisen, som lenge hadde ligget stabilt rundt 100 dollar per fat, stupte. Opec gjorde ingenting med saken. Eller rettere, det kartellet gjorde, var å åpne kranene på fullt, hvilket naturligvis gjorde vondt verre og priset enda dypere.

Opecs reaksjon kom overraskende på markedet, men var egentlig en rasjonell respons på utviklingen. Ulikt finanskrisen der etterspørselen etter olje sviktet, ble priset høsten 2014

På innsiden
Bård Bjerkholt

”

utløst av økt produksjon av amerikansk skiferolje. Opec kunne naturligvis ha svart med å redusere egen produksjon, men kartellet ville neppe ha oppnådd annet med det enn å gi enda større markedsandel til amerikanske produsenter.

Nå er markedet sakte, men sikkert i ferd med å kvitte seg med overskuddslagrene som er bygget opp. Lave priser har økt oljeforbruket kraftig og Opec har bidratt ved å skru ned produksjonen. Oljemarkedet er i ferd med å vende tilbake til normalen. Men det er en ny normal.

Oljeselskapene tør ikke lenger legge til grunn høye oljepriser når de gjør investeringer. Det er mer enn nok olje, og teknologisk utvikling gjør den stadig billigere å utvinne. I tillegg strever mange land med å kvitte seg med oljeavhengigheten. Mest interessant for den som vurderer

å bruke norsk produksjon som klimavirkemiddel, er likevel at skiferoljen har gjort verdens produksjonskapasitet mer fleksibel enn den var tidligere.

En kritisk forutsetning for at SSB-forskernes konklusjoner skal holde, er nemlig at tilbudet reagerer lite på endringer i prisen, det vil si at det er relativt uelastisk. Da vil redusert produksjon gi høyere pris og dermed redusert forbruk.

Slik er det ikke lenger. Ifølge DNBs oljeanalytiker Torbjørn Kjus tar det cirka fire måneder fra spotprisen på amerikansk WTI-olje endrer seg, til man kan se utslag på antall rigger som er i sving med å hente opp skiferolje. Når produksjonen justerer seg så raskt, blir det også vanskeligere å påvirke prisen gjennom produksjonskutt, noe som for øvrig også fremgår av SSB-analysen. I et scenario der tilbudet er mer elastisk, sier forskernes modell at en langt større andel av kuttene bør tas på etterspørsels-siden.

Den nye dynamikken i oljemarkedet betyr på ingen måte at oljeprodusenter på norsk sokkel kan gå fremtiden ubekymret i møte. Økt tilgang på middels dyr olje er en trussel mot dyr og vanskelig tilgjengelig olje. Flere økonomer stiller nå spørsmålet om den norske staten tar på seg en for stor økonomisk risiko gjennom petroleumsskattesystemet.

Strammes skatteskruen, vil sannsynligvis produksjonen på norsk sokkel bli mindre enn den kunne ha vært.

Om det vil føre til noen meningsfull reduksjon i globale utslipp, er nok mer usikkert.

Bård Bjerkholt er kommentator i Dagens Næringsliv
 bard.bjerkholt@dn.no

Denne boreriggen i Williston i North Dakota får representere den amerikanske skiferoljen som fundamentalt har endret forutsetningene i oljemarkedet. Foto: Ørjan F. Ellingvåg

”

Økt tilgang på middels dyr olje er en trussel mot dyr og vanskelig tilgjengelig olje